

Řada lidí prožívá sladkobolný stesk po starých nesvobodných časech.

kubánský punker Gorki Águila
citován v textu *Na ostrově nesvobody*

Čtvrtek | 22. ledna 2026

Kulturní příloha Práva | 1461

Vladimír Kiseljov: Rád bych kultivoval místa, kudy chodí hodně lidí – velké stěny domů, stanice metra, podchody.

Foto: PRÁVO – Petr Horník

A já jich dost vyčerpál už v dětství. Každopádně tento druh zkušenosti nevyčete a pro tvorbu se velmi hodí. Myslím, že umělci potřebují být napojení jednak na sebe a zároveň na něco vyššího, co nás výrazně přesahuje. Jinak je to umění egoismu.

Nejsilnější díla jsou ta, kdy je umělec prostředník duchovních idejí, které ho naplňují a pomáhají i jeho okolí. Mimochodem tento stav bratrství, kdy cítíte jednotu všeho živého, ten prazáklad všech náboženství nebo duchovních prožitků, to je taky stav, ve kterém nejste schopni nikomu ublížit. Kdyby všichni tohle zažili, nebudou války.

„
Je prokázané,
že umění ve
veřejném
prostoru
snižuje trestnou
činnost, odrazuje
chuligány

Dvořákova hudba je modro-růžová

Rozhovor s výtvarníkem Vladimírem Kiseljovem

Tereza Viry

Jako dítě opakovaně zažil klinickou smrt. Stav, do kterých se dostal, výrazně ovlivnily jeho multižánrovou tvorbu, pro niž je charakteristická práce s archetypálními symboly. Coby synestetik vnímá Vladimír Kiseljov hudbu také v podobě barev. „Umění není dekorativní věc, ale zásadní otázka smyslu života,“ říká vyhledávaný tvůrce.

Co přesně se vám v dětství přihodilo?

Bylo toho víc. Prvně jsem málem zemřel hned při porodu, který byl tak komplikovaný, že o život šlo i mamince. V sedmi letech jsem pak spadl u nás v Boskovicích z hradeb. Najednou se se mnou utrhл kámen, letěl jsem několik metrů a dopadl na hlavu. Přímo před několika nastoupených školních tříd, protože se na hradě zrovna odehrávala školní akce.

O něco později jsem se taky skoro utopil. Ještě jsem neuměl plavat, ale nechal jsem se přemluvit, ať se jdu sklouznout po dlouhé skluzavce s tím, že mě dole chytne se-

střenice, ale ta se nějak rozhodla mě nechytnout, abych se naučil plavat. Pamatuju si, jak jsem zajel pod vodu, zůstal ležet pod hladinou a ztratil vědomí. Viděl jsem se sešora. A pak jsem viděl tunel a světlo.

To připomíná iniciační zážitek mystika Eduarda Tomáše. Toho zas kamarádi v rámci hry na četníky a lupiče oběsili na řemenech od kalhot s tím, že jim řekne, až nebude moct dýchat. Poslední, co slyšel, bylo: „Kluci, ten blbec nic neříká a už je celej modřej.“ Tomáš popisuje oslňující světlo bez

zdroje a nekonečně blažený pocit...

Ano. Kdo to zažije, tomu se vůbec nemusí chtít zpátky, protože v tom světle je vám nejlíp. Od té doby nemám strach ze smrti. Ale pokaždé jsem se rozhodl vrátit, protože jsem si už jako dítě uvědomoval, že chci ještě malovat a něco vytvořit.

Při každém ze svých zážitků na pomezí života a smrti jsem cítil, že mě něco chránilo. Vnímám to dodnes. Ale snažím se už do hraničních situací znovu nedostávat. **Tak ona i kočka má jen omezený počet životů...**

Často v rozhovorech říkáte, že hudbu slyšíte barevně. Myslela jsem, že je to umělecká nadsázka. Ale pak jsem se dovzdělala o existenci synestezie – neurologicky popsané dispozice, díky níž u některých lidí vjem jednoho smyslu automaticky vyvolá vjem smyslu jiného. Čili vy při poslechu hudby opravdu vidíte barvy. Jakou má třeba *Prodávná nevěsta*? Nebo Čajkovského *Labutí jezero*?

Hudba je plynulá, přelévá se, akordy vytvářejí barvy trochu jako animovaný film. Velcí skladatelé použili všechny barvy, celou paletu. Wagnerův mytologický *Siegfried* jde od největší temnoty až ke světlu. Převažuje v něm modrozlatočervená barevnost. Dvořák může být klidně modro-růžový, v Čajkovském vidím hodně bílé, červené a stříbrné, ale říkám to teď opravdu hodně zjednodušeně. Schopnost synestezie měli doloženo třeba Baudelaire, Ravel, Wagner, Korsakov... **26**

Sloupek

Pavla Horáková

Bramborová Lhota

Zdál se mi, že jsem jela vlakem a zahlédla nádraží s nápisem Bramborová Lhota. Už ve spánku jsem se radovala, že je to dokonalé jméno archetypální české vesnice. Ráno jsem si ověřila, že žádná obec toho jména u nás není, pouze tak nazvalo svou hru jedno ochotnické divadlo a na Kutnohorsku najdeme vesničku Brambory.

V Česku se nachází přes 360 Lhot a Lhotek. Bramborová sice žádná, ale Ovesná nebo Mrkvová ano. Blahobytněji znějí Lhota Viničná, Hroznová, Tvarozná nebo Třešňová. Méně vábně působí Hnojná Lhotka a mívali jsme i Lhotu Prašivou, ovšem kdo by se k ní hlásil? A tak se v roce 1905 přejmenovala z Prašivé na... Českou. Vidláková Lhota existuje dodnes a její obyvatelé to jistě nemají lehké.

Bramborová Lhota sice není zeměpisný pojem, ale mohla by se ujmout jako termín sociologický. Z nějaké Bramborové Lhoty jsme v Česku dříve či později vzešli všichni a nejmíň jednou nohou tam pořád vezíme. Opakovaně jsme zapudili a vyvlastnili domácí šlechtu. Někdejší německojazyčný městský patriciát od dob národního obrození postupně nahradily nové české elity, které do center přišly právě z Bramborových Lhot. A i na tyto nové měšťany se pohlíželo skrz prsty, když se prosazoval lidový charakter poválečné republiky.

Když nahlédnu do svého rodokmenu, najdu v něm skromné poměry nějaké Bramborové Lhoty pouhá dvě, nanejvýš tři pokolení zpátky. České plebejství je sympatické ve své střízlivosti a životaschopnosti, ale běda, když je vydáváno za jediný a postačující zdroj hrdosti, neřkuli pocitu kolektivní nadřazenosti. Všem nám trochu čouhá bramborová nať z bot, ale pozor na ty, kdo by naše obzory chtěli omezit jen na rodné brambořiště.

—Autorka je spisovatelka

Dvořák je modro-růžový

25 Psychiatr Radkin Honzák jmenuje v článku na toto téma také Skrjabinu, van Gogha, Kandinského, Nabokova, Poea, Liszta, Schuberta, Beethovena nebo Miroslava Holuba, podezření na synestezii má i u Jana Skácela... Synestetiků je každopádně mezi umělci, zdá se, výrazně víc než v populačním průměru. Proto se tak lehce pohybuje mezi žánry?

Vždycky jsem propojoval několik odvětví. Už jako malý jsem si pouštěl hudbu a u toho animovaně natáčel lego, lepil modely, dioramata. Dnes dělám performance, kdy během určité skladby namaluji obraz, o kterém pak publiku ještě něco povím. Vybírám si k tomu navíc prostory se silným geniem loci – kostely, galerie či hudební sály.

Ani Wagner ale netrvá déle než pár hodin – nechci se vás dotknout, ale není to trochu málo na to, aby vznikl dobrý obraz?

Maluju bez oprav. Ale není to žádná automatická kresba. Témata ke svým obrazům si kreslím několik let, postupně zrají a pak je teprve tvořím jako výsledné dílo. Mám dost zkušeností, techniku a jsem schopný se koncentrovat. Když je člověk perfektně soustředěný, nedělá chyby. Jak říká můj oblíbený Gustav Meyrink: „Bdělost, toť vše.“

Navíc takto vzniklo v pravěku umění, když si šaman, malíř a performer v jedné osobě oblékl kostým a u toho za bubnování maloval na stěny. Pro kmen to mělo význam i v době, kdy mrzl a umíral hlad. Nebyla to dekorativní věc, ale zásadní otázka smyslu života. Umění přežije, pokud bude chtít i nadále spojovat lidi a vést je k sebepoznání.

Vaše nástěnné malby, třeba v podchodu k nádraží Tišnov, takovou prehistorickou jeskyni vlastně připomínají. Zcela prakticky: funguje to proti vandalismu?

Ano. Jednak jsou mé malby opatřeny antisprejovým nátěrem, na které se sprej nechytá, ale ani to nikdo nezkouší. Když něco vypadá jako chrám, tak tam nemůže přijít fetiš a něco si tam dát, ono ho to tam nepustí. Je prokázáno, že umění ve veřejném prostoru snižuje trestnou činnost, odrazuje chuligány.

Rád bych toho dělal víc, nabízím se velké stěny domů, stanice metra, podchody... Kultivovat místa, kolem kte-

řích chodí denně hodně lidí, dává hodně smyslu. Nástěnné malby mám už ve Florencii, Kodani, Edinburghu. Letos jednu přidám v New Yorku,

Kdyby všichni zažili to, co já, nebudou války

na to se moc těším.

V pražské Městské knihovně řadu let přednášíte o svých oblíbených osobnostech: Drtikolovi, Kupkovi, Kandinském, Wagnerovi. Na 5. února chystáte symboliku Goethova Fausta.

Toho miluju od patnácti. Narazil jsem na něj v antikvariátu, měli oba díly, ale v němčině a k tomu švabachem. Ještě v tom bylo založeno sedm vylisovaných čtyřlístků a věnování: „Vzpomínka na naše krásné společné léto, tvoje milá Gerta.“ Jako by mi to věnovala Mar-

kétka! Četl jsem to asi půl roku se slovníkem souběžně s českým překladem a byl to zážitek, srovnatelný snad jen s tím, co mám s Wagnerem.

Toho jsem objevil rok předtím v knihovně podobnou „shodou náhod“. Na pultě ležel katalog otevřený na hudebním dramatu *Siegfried*. Zeptal jsem se paní knihovnice, proč tam mají stejnou skladbu čtyřikrát. Řekla, že je to jen jedna, ale na čtyřech cédečkách. Hned jsem si to chtěl poslechnout, začal jsem ve dvě a odcházet za tmy.

V Brně jste pak v pětadvaceti uvedl Parsifala jako nejmladší operní režisér na světě. Jak jste se jako malíř dostal k opeře?

Studoval jsem průmyslový design a malbu, ale zároveň jsem chodil na hudební vědu. Shodou okolností si mě krátce předtím prezident Spolku Richarda Wagnera vyvolil za svého nástupce. Dělal jsem nejenom režii, ale i kostýmy, projekci, scénu a pak jsem o tom ještě napsal magis-

terskou práci. Mně je Wagnerova hudba ohromně blízká. Od dětství miluji téma grálu, které je u Wagnera všudy přítomné. A taky mám v sobě bytostný smysl pro velká témata: smysl života, spojení mužského a ženského principu, spása světa láskou. To je přesně u Wagnera, ale i u Dostojevského, u Tolstého... Není to nějaké prázdné hloupé megalomanství. Je to skutečná velkolepost.

Možná se tak ke slovu hlásí vaše ruská polovina po tatínkovi. Čechům je patos cizí, absolutně to s ním neumíme. Nám z něj vylézá trapno.

Je to možné, ale zároveň mám nejvíce fanoušků z Německa a Rakouska, pak z Francie a Itálie.

Přednášíte také o tarotu. Jak k němu může moderní člověk přistoupit?

Vlastně mi přijde, že tarot je teď docela móda. Já se do něj pustil ještě na vysoké škole před dvaceti lety, hodně mi tehdy pomohl profesor Martin Mrskoš, náš přední odborník na tarot. Nyní jej studuji u Petra Kalače.

Velcí tvůrci v 19. století milovali Wagnerovy opery, mytologii, archetypy a duchovní poznání. A to je základ tarotu.

Mě nezajímá si ty karty vykládat, zajímají mě jako způsob poznávání světa. Tarot vznikl jako vysoké umění v rané renesanci v Mantově, byly to ne tištěné, ale ručně malované karty, které dělali špičkoví umělci. Odkazují se k němu třeba Bosch nebo Botticelli. Podobně jako u toho *Fausta* nemůže člověk ani na smrtelné posteli říct, že všechno pochopil. Něco pochopíte, ono se to vrátí o úroveň výš v komplexnější podobě a zas máte co poznávat a objevovat.

—Autorka je publicistka

Vladimír Kiseljov

- Narodil se v roce 1984 v Boskovicích u Brna.
- Studoval design, malbu, hudební vědu a scénografii v Brně a Grazu.
- Věnuje se tvorbě plně mytologických symbolů, často maluje na základe hudebních skladeb.
- Jeho díla jsou zastoupena ve sbírkách po celé Evropě, k malbě murálů už jej pozvali do Florencie, Kodaně a Edinburghu. Další má letos přidat v New Yorku.

„Když je člověk perfektně soustředěný, nedělá chyby,“ říká multižánrový umělec Vladimír Kiseljov.

Foto: PRAVO – Petr Horník